

Tuen tarkistuslista

Käyttäytymistä tukeva oppimisympäristö

ALAKOULU – ryhmä / yksilö

Tuen tarkistuslista on työkalu ammattilaisten arvioinnin tueksi pohdittaessa annetun tuen toimivuutta sekä jatkotukea. Jokaisen osion loppuun on jätetty kaksi tyhjää riviä, joihin on mahdollista lisätä spesifejä omaa ryhmää tai oppijaa koskevia keskeisiä asioita.

Lomakkeen täyttäjä: _____

Lomakkeen täyttämispäivämäärä: _____

RAKENTEELLISET ASIAT		Käytössä	Ei ole ollut saatavilla	Toimivuus 0-3 0 ei apua 1 auttaa vähän 2 auttaa 3 auttaa huomattavasti	Milloin otettu käyttöön? pvm	Jatkosuunnitelma (Jatkuuko tuki samanlaisena, muokataanko, miten muokataan?)
Tuen asia- kirjat	Yleisen tuen oppimis- suunnitelma					
	Pedagoginen arvio					
Tarvittavat tiedot siirtyneet						
Tarvittavat yhteistyötahot määritetty						
Koulussa käytössä yhteisöllinen myönteinen käyttäytymisen tuki						
Ryhmässä käytössä myönteinen käyttäytymisen tuki						
PSYKOSOSIAALINEN OPPIMISYMPÄRISTÖ						
TUNNE- JA VUOROVAIKUTUSTAITOJEN						
Tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettaminen, mallintaminen ja harjoittelemine						
Tunne- ja vuorovaikutustaitoja tukevat arjen rutiinit						
Tilanteeseen sopiva kommunikointi (ikä- ja kehitystaso, kielitaito,						

vaihtoehtoiset kommunikointitavat, kuvatuki)					
Sosiaalisten tilanteiden ennakointi					
Sovittelu ja ongelmanratkaisutaitojen opettaminen, mallintaminen ja harjoittelemine					
Oppimistiloissa, sisällä ja ulkona, näkyvillä ongelmanratkaisua tukevia malleja					
Vapaita tilanteita, esimerkiksi välitunteja jäsennetty ja strukturoitu					
Rauhoittumistila / turva-alue					
MYÖNTEINEN ILMAPIIRI JA PSYKOLOGINEN TURVALLISUUS					
Yksilöllinen kohtaaminen ja moninaisuuden huomioiminen					
Osallisuuden tukeminen, esimerkiksi oppilaiden mahdollisuudet osallistua toiminnan suunnitteluun ja vaikuttaa, aidot ja näennäiset valinnanmahdollisuudet					
Vuorovaikutuksen ja toimintaan osallistumisen tukeminen, oppilaan vuorovaikutustarpeisiin ja -aloitteisiin vastaaminen					
Vertaisryhmiä ja yhteisöllisyyttä lisääviä toimintatapoja hyödynnetään oppitunneilla, esimerkiksi pedagogisesti määritellyt pienryhmät, yhteistoiminnallinen oppiminen, pari- ja ryhmätyöt					
Aikuisen määrittelemät paikat, parit ja ryhmät					
Jatkuva ryhmäyttäminen					
Ohjaava ja kannustava palautteenantotapa					
Kohdennettu kehuminen, kannustaminen ja kiittäminen					
Vahvuuksien näkeminen ja hyvän					

huomaaminen					
Havaitun myönteisen toimintamallin esiin nostaminen					
Kiusaamista, häirintää, syrjintää ja väkivaltaa ehkäisevät toimintatavat on määritetty ja ovat aktiivisesti käytössä					
KÄYTTÄYTYMISODOTUKSET					
Oppilaat tietävät, millaista käyttäytymistä heiltä odotetaan					
Käyttäytymisodotukset ja säännöt muotoiltu myönteisesti toimintaohjeiksi					
Ryhmän säännöt ja toimintatavat johdettu yhteisön käyttäytymisodotuksista					
Käyttäytymisohjeet ja säännöt näkyvillä eri tiloissa kuvatuettuina					
Käyttäytymisodotusten mukaisen toiminnan aktiivinen opettaminen, mallintaminen ja harjoitelemine					
Käyttäytymisodotusten mukaisesta toiminnasta kehumine ja palkitseminen suunnitelmallisesti					
Ei-toivottuun käyttäytymiseen puuttumine yhdessä määritellyillä ja kaikkien aikuisten, lasten ja nuorten tiedossa olevilla tavoilla					
Vaarattoman ei-toivotun käyttäytymisen huomiotta jättäminen toimintatapana					
YHTEISTYÖ KOTIEN KANSSA					
Säännöllinen yhteydenpito huoltajien kanssa, yhteistyön tiivistäminen					

tarvittaessa					
Huoltajien osallistaminen ja sitouttaminen toimintaan					
MONIALAINEN YHTEISTYÖ					
Kollegiaalinen, erityisopettajan ja opiskeluhuoltopalveluiden henkilöstön konsultointi					
Oppituntien ja teemapäivien toteuttaminen yhteistyössä					
PEDAGOGINEN OPPIMISYMPÄRISTÖ					
SOPIVAN TASOISET TEHTÄVÄT JA MAHDOLLISUUDET VALITA					
Oppilaiden mielenkiinnonkohteiden huomioiminen					
Oppilaiden vahvuuksien huomioiminen					
Opetusmenetelmien eriyttäminen, esimerkiksi opettajajohtoinen, urakka- tai ryhmätyöskentely, tutkiva oppiminen					
Opetusjärjestelyjen eriyttäminen, esimerkiksi joustavat ryhmittelyt, pedagogiset pienryhmät					
Tehtävien eriyttäminen					
Toimintatapojen eriyttäminen					
Oppimisen tukimateriaalien eriyttäminen					
Ajan eriyttäminen					
Kotitehtävien eriyttäminen					

Osaamisen näyttämisen tapojen ja oppimisen arvioinnin eriyttäminen					
Oppilaan mahdollisuus määrittellä omat tavoitteensa ja valita tekemänsä sen mukaisesti					
Tukiopetus					
Samanaikais- /yhteisopettajuus					
Koulunkäynninohjaaja					
JÄSENTÄMINEN JA ENNAKOINTI					
Viikko-ohjelma ja päiväjärjestys näkyvillä ikä- ja kehitystasoisesti visualisoituina, niiden yhteinen läpikäynti					
Ennakointi johdonmukaisesti kaikissa tilanteissa, erityisesti siirtymissä					
Toistuvat rutiinit päivän ja oppitunnin aloitukseen ja lopetukseen					
Toiminta-ajan jäsentäminen esimerkiksi visuaalisilla ajastimilla					
Toimintapaikkojen jäsentäminen, esimerkiksi lukunurkka, yhteistyöpöytä					
Oppilaiden paikat nimetty ja merkitty luokassa, naulakolla, ruokailussa					
Oppitunnin tavoitteen ja rakenteen läpikäynti ja näkyvillä pito koko tunnin ajan					
Osittaminen, esimerkiksi ensin – sitten – seuraavaksi –malli					
Rutiinit esimerkiksi läksyjen merkitsemiseen (ilmoitustaulu, wilma...), monisteiden ja kokeiden palauttamiseen, puheenvuoron pyytämiseen					
Jonojärjestyksen käyttäminen					
Siirtymät suunnitelmallisesti esimerkiksi naulakolle tai tarvikkeita					

hakemaan ryhmittäin tai muulla sovitulla tavalla					
Muutoksista ilmoittaminen, niiden merkitseminen näkyviin esimerkiksi päiväohjelmaan toimintatapana					
TOIMINNAN TAHTI JA OHJEIDEN ANTAMINEN					
Toiminnan tahdin sovittaminen oppilaiden tarpeisiin					
Ohjeiden osittaminen					
Annetaan yksi ohje kerrallaan					
Suullisten ohjeiden tukeminen mallintamalla, kirjoittaen ja kuvin					
Ohjeiden ymmärtämisen varmistaminen					
Aikaa ohjeen noudattamiseen					
Työskentelyn rytmittäminen ja tauottaminen					
Opiskelu- ja työskentelytaitojen opettaminen oppiaineiden erityispiirteet huomioiden					
FYYSINEN OPPIMISYMPÄRISTÖ					
TILOJEN ORGANISOINTI JA SELKEYS					
Tilat organisoitu toiminnan mukaan					
Esillä vain ajankohtaiset asiat					
Pinnat tyhjä, kalusteet ja julisteet ehjiä					
Tilat muunneltavia					

Oppilaiden käytettävissä lainavälineitä, esimerkiksi kynät, kumit					
TYÖSKENTELYPAIKAT JA KALUSTEET					
Kalusteet oppilaille sopivan kokoiset					
Mahdollisuus sallittuun liikkumiseen					
Mahdollisuus työskennellä erilaisissa asunnoissa, esimerkiksi seisten, matolla makoillen					
Oppilailla tarpeen mukainen oma tila ja paikka luokassa, esimerkiksi häiriötekijöiden minimointi					
Oppilailla tarpeen mukainen oma paikka naulakolla					
Paikat ovat aikuisen määrittelemät					
Tavaroilla selkeästi (kuvin) merkityt omat paikat					
Aistikuormittuminen huomioitu, esimerkiksi valot, äänet, hajut, tungos					
Mahdollisuus aistilepoon					
APUVÄLINEET					
Apuvälineet kaikkien saatavilla					
Keskittymistä tukevat apuvälineet, esimerkiksi sermi, pöytäsermi, kuulosuojaimet, hypistelyesineet purukumi					
Tarkkaavuutta ja toiminnanohjausta tukevat apuvälineet, esimerkiksi ajastin, toiminnanohjauskortit, tehtävälisterit, ensin-sitten- seuraavaksi-ohjaus					

Aktiivisuutta tukevat apuvälineet, esimerkiksi kuminauha pöydän jaloissa, jalkarulla, aktiivityyny, erilaiset istuimet, seisomatyöpiste, painotuotteet, hypistelyesineet					
Aistikuormitusta tukevat apuvälineet, esimerkiksi kuulosuojaimet, lippalakki, huppu, aurinkolasit, purukumi, purukoru					
KIELELLINEN TUKI					
Kuvien hyödyntäminen kommunikaatiossa, ohjeissa, päivä-järjestyksessä, siirtymätilanteissa					
Selkokieli arjen kommunikaatiossa ja oppimateriaaleissa					
Ymmärtämisen tukeminen monikanavaisesti					
Käsitteet ja vaikeat sanat avataan selkeästi ja ovat esillä koulun arjessa					
Oman kielen käyttäminen oppimisen tukena					

Muita huomioita:
